

Số: 158 /BC-BVHTTDL

Hà Nội, ngày 11 tháng 7 năm 2014

BÁO CÁO

Tổng kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg về việc tăng cường quản lý và thực thi bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan

Kính gửi: Thủ tướng Chính phủ

Trong những năm qua, hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan đã được Nhà nước đặc biệt quan tâm. Hoạt động nghiên cứu, xây dựng, hoàn thiện và thực thi pháp luật có những tiến bộ quan trọng. Quyền và lợi ích hợp pháp của các chủ thể từng bước được bảo hộ. Tuy nhiên, tình trạng vi phạm quyền tác giả, quyền liên quan vẫn còn diễn ra ở nhiều lĩnh vực với các hình thức và mức độ khác nhau, làm ảnh hưởng đến hoạt động sáng tạo, môi trường đầu tư, phát triển kinh tế - văn hoá - xã hội và tiến trình hội nhập của đất nước.

Để tiếp tục đẩy mạnh việc thực hiện nghiêm chỉnh, có hiệu quả các quy định của pháp luật Việt Nam và các cam kết quốc tế về quyền tác giả, quyền liên quan, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg ngày 31/12/2008 về tăng cường quản lý và thực thi bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan.

Báo cáo này trình bày khái quát về tình hình thực hiện Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ, việc thi hành Bộ luật Dân sự, Luật Sở hữu trí tuệ và các cam kết quốc tế về quyền tác giả, quyền liên quan, trên cơ sở tổng hợp thông tin từ các Bộ, ngành, địa phương; đề xuất các nhiệm vụ và các kiến nghị để triển khai Chỉ thị trong thời gian tới.

Phần I

TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI THI HÀNH CHỈ THỊ VÀ VIỆC THỰC HIỆN CÁC QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT VỀ QUYỀN TÁC GIẢ, QUYỀN LIÊN QUAN

I. CÁC HOẠT ĐỘNG TRIỂN KHAI THI HÀNH CHỈ THỊ:

- Thực hiện Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ, nhiều Bộ, ngành, địa phương đã tiến hành triển khai và ban hành văn bản theo thẩm quyền để chỉ đạo việc thực hiện trong Bộ, ngành và địa phương mình.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch là cơ quan của Chính phủ thực hiện thẩm quyền quản lý nhà nước về quyền tác giả, quyền liên quan, đã ban hành kế hoạch số 1896/BVHTTDL-BQTG ngày 17/6/2009 triển khai thực hiện Chi thị và kế hoạch số 352/KH-BVHTTDL ngày 18/2/2009 tổ chức tổng thanh tra, kiểm tra việc thực thi pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan trong các hoạt động sản xuất, kinh doanh và dịch vụ liên quan trên phạm vi cả nước.

Bộ Ngoại giao đã giao Cục Lãnh sự gửi công điện chuyển toàn văn Chi thị của Thủ tướng Chính phủ và chỉ đạo, hướng dẫn các cơ quan đại diện Việt Nam ở nước ngoài nhanh chóng triển khai thực hiện các nhiệm vụ mà Thủ tướng Chính phủ giao, quán triệt nội dung Chi thị cho cán bộ chuyên trách hoặc kiêm nhiệm công tác ngoại giao văn hóa và cán bộ lãnh sự; tìm hiểu và báo cáo về nước hệ thống các quy định pháp luật và hệ thống cơ quan bảo vệ quyền tác giả, quyền liên quan của nước ngoài; trao đổi với các cơ quan có thẩm quyền và các công ty luật, luật sư của nước sở tại về vấn đề quyền tác giả, đề nghị phối hợp bảo hộ quyền tác giả của các tổ chức, cá nhân Việt Nam. Các cơ quan đại diện Việt Nam ở nước ngoài đã bước đầu đề cập vấn đề quyền tác giả với Bộ Ngoại giao và cơ quan phụ trách Văn hóa của các nước sở tại, đặc biệt trong các hoạt động giao lưu, trao đổi văn hóa song phương.

Tổng cục Chính trị, Bộ Quốc phòng đã chỉ đạo và giao Cục Tuyên huấn soạn thảo văn bản hướng dẫn các cơ quan, đơn vị trong toàn quân triển khai thực hiện Chi thị, coi đây là nhiệm vụ chính trị của các đơn vị, nhất là các đơn vị hoạt động trong lĩnh vực văn hóa - văn nghệ. Việc quán triệt nội dung Chi thị số 36 được đưa vào hội nghị công tác tuyên huấn toàn quân, hội nghị báo cáo viên toàn quân 6 tháng, 1 năm, tại hội nghị giao ban báo chí hàng tháng, hàng quý, tại các chương trình tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật.

Một số Bộ, ngành khác như Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Nội vụ, Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam đã chỉ đạo, hướng dẫn các tổ chức, cá nhân thuộc quyền quản lý của mình khi tham gia ứng dụng, phát triển công nghệ thông tin, các hoạt động báo chí, xuất bản và thực hiện các dự án, chương trình, đề tài nghiên cứu phải tuân thủ các quy định pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan.

Tại các địa phương, như Bình Thuận, Hưng Yên, Phú Yên, Chủ tịch tỉnh đã ký ban hành văn bản giao trách nhiệm cho các sở, ban, ngành triển khai thực hiện Chi thị của Thủ tướng Chính phủ. Các Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, TP. Đà Nẵng, Bà Rịa - Vũng Tàu, Bến Tre, Bình Định, Bình Phước, Bình Thuận, Hà Nam, Hưng Yên, Khánh Hòa, Kon Tum, Lâm Đồng, Phú Yên, Quảng Ngãi, Thái Nguyên, Trà Vinh, Lạng Sơn, An Giang, Cao Bằng, Bắc Ninh, Ninh Bình, Tiền Giang, Quảng Ninh v.v... đã ban hành kế hoạch triển khai Chi thị của Thủ tướng Chính phủ và kế hoạch của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tại địa phương.

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tổ chức hội nghị quán triệt và triển khai thi hành Chi thị đối với lãnh đạo các Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tại 3

khu vực (khu vực phía Bắc tổ chức tại Hà Nội, khu vực phía Nam tổ chức tại Thành phố Hồ Chí Minh, khu vực miền Trung tổ chức tại tỉnh Thừa Thiên - Huế). Sau hội nghị do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức, các địa phương đã tổ chức hội nghị để quán triệt và truyền đạt nội dung Chỉ thị, giới thiệu các quy định pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan cho các đối tượng quản lý, thực thi và các đối tượng sản xuất, kinh doanh, dịch vụ có khai thác, sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan. Nhiều Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã có văn bản chỉ đạo và yêu cầu các tổ chức, cá nhân có hoạt động kinh doanh tài sản trí tuệ như các nhà hàng karaoke, website hoặc sử dụng tài sản trí tuệ trong hoạt động thương mại như nhà hàng, khách sạn, vũ trường, quán bar, khu du lịch, siêu thị v.v... thực hiện nghĩa vụ pháp lý khi khai thác, sử dụng tác phẩm âm nhạc.

- Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch giao Cục Bản quyền tác giả tổ chức tập huấn trong thời gian 4 ngày về các quy định pháp luật Việt Nam và các điều ước quốc tế song phương, đa phương về quyền tác giả, quyền liên quan cho các đối tượng là lãnh đạo các sở, phòng, ban của các Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, các nhà hát, các đoàn nghệ thuật, cơ quan tòa án và các hội văn học nghệ thuật. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cũng giao Trường Cán bộ quản lý Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa vào chương trình các lớp bồi dưỡng cán bộ văn hóa nội dung pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan.

Có nhiều hoạt động thúc đẩy công tác bảo hộ quyền tác giả đối với chương trình máy tính. Cục Bản quyền tác giả đã phối hợp với Thanh tra Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Liên minh Phần mềm doanh nghiệp (BSA) và Hiệp hội Phần mềm Việt Nam ký kết bản ghi nhớ hợp tác thực thi bảo hộ chương trình máy tính. Các chương trình tuyên truyền, tư vấn tại các doanh nghiệp, giới thiệu Luật Sở hữu trí tuệ về bảo hộ chương trình máy tính cho các trường đại học tại khu vực phía Nam và miền Trung; Hội thảo về quản trị doanh nghiệp và nâng cao năng lực cạnh tranh doanh nghiệp, kiểm kê tài sản chương trình máy tính tại các doanh nghiệp. Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức và ý thức tự bảo vệ quyền và thực hiện nghĩa vụ khi khai thác và sử dụng chương trình máy tính.

Cục Bản quyền tác giả và Hiệp hội Công nghiệp ghi âm quốc tế (IFPI) đã phối hợp tổ chức buổi tiếp xúc giữa một số công ty sản xuất âm nhạc lớn trên thế giới là thành viên của IFPI (Sony Music Hong Kong, Universal Music Thailand, Warner Music Thailand) và các đối tác Việt Nam, tìm hiểu thông tin và trao đổi về việc sử dụng sản phẩm nước ngoài tại Việt Nam.

Thanh tra Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cũng phối hợp với Hiệp hội Điện ảnh Hoa kỳ, Hiệp hội Công nghiệp ghi âm quốc tế, Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả âm nhạc Việt Nam tổ chức các khóa đào tạo cán bộ thực thi xác minh, thu thập chứng cứ, xác định hành vi xâm phạm quyền đối với tác phẩm điện ảnh trên internet. Thanh tra Bộ phối hợp với các chủ sở hữu gửi hàng nghìn khuyến cáo tới các doanh nghiệp sử dụng máy tính, các đơn vị tổ chức sự kiện, các Đoàn nghệ thuật và các Đài Phát thanh và Truyền hình chấp hành

các quy định pháp luật và thực hiện các nghĩa vụ dân sự cho các chủ sở hữu quyền tác giả, quyền liên quan.

Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả âm nhạc Việt Nam là tổ chức quản lý tập thể đã chủ động và tích cực phối hợp với Cục Bản quyền tác giả, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh, Hà Nội, Hải Phòng, Bình Dương, Bình Thuận, Cà Mau, Hưng Yên, Long An, Thái Nguyên, Thừa Thiên - Huế, Nghệ An, Hải Phòng, Hải Dương, Thanh Hóa, Hà Tĩnh, Đà Nẵng, Cần Thơ, Hòa Bình, Quảng Bình, Hà Nam, Đồng Nai, Khánh Hòa v.v... để triển khai việc thực hiện quyền tác giả trong lĩnh vực âm nhạc.

- Công tác tuyên truyền, giáo dục pháp luật được tăng cường nhằm nâng cao nhận thức, hiểu biết và ý thức chấp hành pháp luật của các đối tượng có quyền và nghĩa vụ liên quan nói riêng và công chúng nói chung. Các cơ quan báo chí đã đóng vai trò quan trọng trong việc thông tin các hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan của các tổ chức và chủ thể quyền, phát hiện và đưa thông tin về các vụ vi phạm pháp luật, các tranh chấp quyền và hoạt động xử lý của các cơ quan nhà nước có thẩm quyền; đấu tranh với các biểu hiện sai trái, đặc biệt là các hành vi xâm hại quyền của các chủ thể. Một số cơ quan báo chí đã mở các chuyên mục giải đáp pháp luật sở hữu trí tuệ.

Bộ Thông tin và Truyền thông chỉ đạo các cơ quan thông tấn, báo chí tuyên truyền pháp luật và hoạt động thực thi pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan.

Thông tấn xã Việt Nam đã chỉ đạo các đơn vị thông tin trong ngành tăng cường tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan, với nội dung phong phú, đa dạng, đề cập đến nhiều lĩnh vực, ở nhiều cấp độ; cập nhật kịp thời những vấn đề dư luận quan tâm, đảm bảo tính chính xác và định hướng.

Đài Truyền hình Việt Nam đã có nhiều chương trình, trong đó có diễn đàn Văn học nghệ thuật tuyên truyền về việc xây dựng chính sách, pháp luật và công tác bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan.

Thành phố Hồ Chí Minh xây dựng và thực hiện đề án triển khai thi hành Luật Sở hữu trí tuệ với tổng chi ngân sách được Ủy ban nhân dân thành phố duyệt là 2,5 tỷ đồng. Cần Thơ cũng đã lập đề án về triển khai thi hành Luật Sở hữu trí tuệ về quyền tác giả, quyền liên quan.

Thành phố Hà Nội thường xuyên tổ chức nhiều đợt tuyên truyền phổ biến các quy định của pháp luật trong lĩnh vực quyền tác giả, quyền liên quan; yêu cầu các đơn vị, tổ chức, cá nhân khi xin phép tổ chức hoạt động biểu diễn phải cam kết thực hiện nghĩa vụ quyền tác giả, quyền liên quan.

Các Nhà xuất bản Giáo dục, Thế giới, Văn hóa - Thông tin và Cục Bản quyền tác giả đã tổ chức xuất bản một số sách nghiên cứu, tổng kết thực thi, giới thiệu pháp luật và các văn bản pháp luật Việt Nam cũng như các điều ước quốc tế song phương, đa phương, phát hành tới các cơ quan lãnh đạo, quản lý và thực

thi và các tổ chức, cá nhân có nhu cầu sử dụng. Bộ phim “Trí tuệ Việt Nam - thông điệp từ những di sản” nhằm tuyên truyền, giáo dục về việc bảo hộ di sản văn hóa dân gian theo quy định của Luật Sở hữu trí tuệ đã sản xuất được 7 tập, bao gồm các tập có nội dung tư liệu liên quan đến điêu khắc, kiến trúc, gốm sứ, nghệ thuật Chèo, hát Xẩm, văn hóa phồn thực và văn hóa rượu. Cục Bản quyền tác giả và Nhà xuất bản Phương Đông đã hợp tác xuất bản Bộ truyện tranh về bản quyền (5 tập) với sự hỗ trợ kinh phí của Công ty Cổ phần Dịch vụ Phú Nhuận để phát hành miễn phí 50.000 bản cho học sinh từ lớp 3 trở lên; tổ chức dịch, xuất bản và phổ biến 3 cuốn sách của WIPO về quyền tác giả, quyền liên quan nhằm nâng cao nhận thức về quyền tác giả, quyền liên quan cho các đối tượng, nhất là học sinh, sinh viên.

Bộ Giáo dục và Đào tạo đã giao đề tài nghiên cứu cấp Bộ và tổ chức nghiệm thu công trình liên quan đến chương trình tài liệu giảng dạy ở cấp đại học và cao đẳng cho bốn lĩnh vực bao gồm khoa học giáo dục, khoa học công nghệ nông - lâm - ngư và y dược. Một số trường đại học luật đã lập các tổ Bộ môn về sở hữu trí tuệ, giao sinh viên, nghiên cứu sinh nghiên cứu luận văn, luận án về hoàn thiện pháp luật, thực thi pháp luật về sở hữu trí tuệ, góp phần tổng kết thực tiễn, đề xuất chính sách về sở hữu trí tuệ. Ngoài ra, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã phổ biến và tuyên truyền rộng rãi trong sinh viên, giảng viên các trường Đại học, cao đẳng về quyền tác giả, quyền liên quan.

Website Quyền tác giả Việt Nam (www.cov.gov.vn) là kênh thông tin quan trọng và hữu ích đã chuyển tải toàn bộ dữ liệu về hệ thống pháp luật Việt Nam, các điều ước quốc tế song phương và đa phương bằng tiếng Việt và tiếng Anh, tổ chức bộ máy quản lý và thực thi của Việt Nam, các tổ chức quốc tế liên quan, cũng như các thông tin hoạt động về bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan tại Việt Nam và quốc tế. Dữ liệu đăng ký quyền tác giả, quyền liên quan từ năm 1986 đến nay đã được điện tử hóa và truyền trên mạng để thông tin về tác giả, tác phẩm, chủ sở hữu quyền đã đăng ký nhằm hỗ trợ thông tin cho hoạt động của các cơ quan thực thi, cũng như công dân khi cần tra cứu tác giả và tác phẩm đã đăng ký.

Tóm lại, để triển khai thực hiện Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg, có trên 100 hội nghị, lớp tập huấn, hội thảo đã được các cơ quan từ trung ương đến địa phương tổ chức, với trên 10.000 lượt người tham dự. Một số hội thảo quốc tế, khu vực, hội thảo quốc gia do WIPO, IFPI, CISAC và một số quốc gia phối hợp với Việt Nam tổ chức để trao đổi thông tin về các vấn đề mới liên quan đến cơ chế, chính sách, pháp luật, kinh nghiệm thực thi giữa các quốc gia.

Thực hiện Quyết định số 1425/QĐ-BVHTTDL ngày 12/5/2014 của Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, ngày 22/5/2014, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tổ chức Hội nghị trực tuyến tại 3 đầu cầu Hà Nội, Đà Nẵng, Thành phố Hồ Chí Minh để tổng kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 36. Có hơn 200 đại biểu đã tham dự Hội nghị, bao gồm đại diện của các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ; các Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; các cơ quan quản lý và thực thi về quyền tác giả, quyền liên quan, các tổ chức quản lý tập thể

quyền tác giả, quyền liên quan; các hội văn học, nghệ thuật và khoa học và các cơ quan thông tấn, báo chí.

Về cơ bản, Chỉ thị số 36 của Thủ tướng Chính phủ đã được các Bộ, ngành, địa phương thực hiện, triển khai các hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan, góp phần thực thi pháp luật, từng bước thực hiện nghĩa vụ pháp lý khi khai thác, sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan. Một số địa phương đã triển khai sâu rộng tới các đối tượng có quyền và nghĩa vụ liên quan, đặc biệt là các chủ cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ có sử dụng tác phẩm, cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng.

Tuy nhiên, việc triển khai chưa đạt yêu cầu “quyết liệt” như tinh thần Chỉ thị, vì vậy kết quả chưa thực sự đồng đều giữa các địa phương, Bộ, ngành. Một số Bộ, ngành chưa kiên quyết chỉ đạo các tổ chức trực thuộc sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan thực hiện nghĩa vụ pháp lý. Nhiều Bộ, ngành, một số địa phương chưa thực hiện chỉ đạo báo cáo định kỳ, hàng năm về việc thực hiện Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ.

Nguyên nhân chính của tình trạng trên là nhận thức của các Bộ, ngành, địa phương chưa đầy đủ về vai trò của sở hữu trí tuệ nói chung, quyền tác giả, quyền liên quan nói riêng; trách nhiệm chưa được đề cao đúng mức như tinh thần chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ.

II. KHÁI QUÁT TÌNH HÌNH THỰC HIỆN CÁC QUY ĐỊNH PHÁP LUẬT VỀ QUYỀN TÁC GIẢ, QUYỀN LIÊN QUAN

1. Về việc hoàn thiện pháp luật

Thực hiện chương trình xây dựng pháp luật của Quốc hội, với sự phối hợp của Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn và một số Bộ, ngành liên quan và chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, dự án Luật Sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ do Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì đã được tổ chức nghiên cứu, xây dựng. Tại kỳ họp thứ 5 Quốc hội khóa XII đã thông qua Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ với việc sửa đổi 33 điều, đáp ứng yêu cầu hội nhập và thúc đẩy bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ tại quốc gia. Tại kỳ họp này, Quốc hội cũng đã thông qua Bộ luật Hình sự sửa đổi, bổ sung, trong đó đã sửa đổi điều 131 về tội phạm quyền tác giả thành điều 170a về tội xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan với nội dung phù hợp với thông lệ quốc tế.

Chính phủ đã ban hành 06 Nghị định hướng dẫn và quy định cụ thể đối với các điều khoản được sửa đổi tại Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ, trong đó có Nghị định số 85/2011/NĐ-CP ngày 21/9/2011 sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 100/2006/NĐ-CP quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành một số điều của Bộ luật Dân sự, Luật Sở hữu trí tuệ về quyền tác giả và quyền liên quan, Nghị định số 109/2011/NĐ-CP ngày 02/12/2011, sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 47/2009/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính về quyền tác giả, quyền liên quan, Nghị định số 79/2012/NĐ-CP ngày 05/10/2012 của Chính phủ quy định về biểu diễn nghệ thuật, trình diễn thời trang;

thi người đẹp và người mẫu; lưu hành, kinh doanh bản ghi âm, ghi hình ca múa nhạc, sân khấu. Ngày 16/10/2013, Chính phủ ban hành Nghị định số 131/2013/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính về quyền tác giả, quyền liên quan. Nghị định này đã cụ thể hóa các quy định của Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 và kế thừa, hoàn thiện, khắc phục những vấn đề còn tồn tại, hạn chế của Nghị định số 47/2009/NĐ-CP và Nghị định số 109/2011/NĐ-CP, là căn cứ pháp lý quan trọng để thanh tra và các cơ quan thực thi pháp luật thực hiện chức năng kiểm tra, giám sát hoạt động khai thác và sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan của các tổ chức, cá nhân trên lãnh thổ Việt Nam, từ đó phát hiện, chấn chỉnh và xử lý kịp thời các hành vi vi phạm hành chính trong lĩnh vực quyền tác giả, quyền liên quan.

Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã ban hành Thông tư số 15/2012/TT-BVHTTDL ngày 13/12/2012 về hướng dẫn hoạt động giám định quyền tác giả, Thông tư số 04/2013/TT-BVHTTDL ngày 03/5/2013 quy định tiêu chuẩn, hồ sơ, thủ tục bổ nhiệm, miễn nhiệm giám định viên tư pháp, lập và công bố danh sách giám định viên, người giám định tư pháp, tổ chức giám định tư pháp theo vụ việc; thủ tục cử người tham gia giám định tư pháp và thành lập hội đồng giám định trong lĩnh vực văn hóa v.v...

Ngoài ra, các Bộ, ngành khác cũng đã ban hành các văn bản có chứa đựng các quy định về quyền tác giả, quyền liên quan:

Bộ Thông tin và Truyền thông đã phối hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch xây dựng và ban hành Thông tư liên tịch số 07/2012/TTLT-BTTTT-BVHTTDL quy định trách nhiệm của doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trung gian trong việc bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan trên môi trường mạng Internet và mạng viễn thông. Bên cạnh đó, các quy định về quyền tác giả, quyền liên quan đã được Bộ Thông tin và Truyền thông chú trọng đưa vào trong nội dung của nhiều văn bản quy phạm pháp luật do Bộ chủ trì xây dựng và ban hành, cụ thể: Quyết định số 20/2011/QĐ-TTg của Thủ tướng chính phủ ban hành Quy chế quản lý hoạt động truyền hình trả tiền, trong đó có nội dung quy định đảm bảo quyền sở hữu kênh chương trình truyền hình phát sóng trên hệ thống truyền hình trả tiền; Thông tư số 19/2009/TT-BTTTT về việc liên kết trong hoạt động sản xuất chương trình phát thanh, truyền hình, trong đó có quy định về thực thi quyền tác giả, quyền liên quan; Nghị định số 97/2008/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin điện tử trên Internet trong đó có các quy định yêu cầu tổ chức, doanh nghiệp và người sử dụng dịch vụ Internet phải tuân thủ các quy định của pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan. Nhiều thông tư của Bộ Thông tin và Truyền thông như Thông tư số 07/2008/TT-BTTTT, Thông tư số 14/2010/TT-BTTTT hướng dẫn triển khai nghị định số 97/2008/NĐ-CP đều có quy định rõ ràng, cụ thể hơn về thực thi quyền tác giả, quyền liên quan trong hoạt động thông tin điện tử trên Internet; Nghị định số 72/2013/NĐ-CP về quản lý cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng (thay thế nghị định số 97/2008/NĐ-CP) cũng có các quy định về quyền tác giả, quyền liên quan đối với thông tin trên mạng.

Bộ Tài chính đã ban hành Thông tư số 44/2011/TT-BTC hướng dẫn công tác chống hàng giả và bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ trong lĩnh vực hải quan, quy định cụ thể về quy trình kiểm tra, giám sát hàng hóa xuất khẩu – nhập khẩu liên quan đến sở hữu trí tuệ, trong đó có quyền tác giả, quyền liên quan.

Bộ Nội vụ đã ban hành Quy chế quản lý hoạt động khoa học, công nghệ của Bộ, trong đó có quy định về quyền tác giả, quyền liên quan đối với các dự án, chương trình, đề tài nghiên cứu khoa học cấp Bộ. Bộ cũng đã chỉ đạo, hướng dẫn các tổ chức, cá nhân tham gia ứng dụng, phát triển công nghệ thông tin, báo chí, xuất bản và các dự án, chương trình, đề tài nghiên cứu phải tuân thủ các quy định pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan. Bộ Nội vụ cũng đã tham mưu, đưa nội dung về nghĩa vụ của các tổ chức, cá nhân sử dụng tài liệu lưu trữ tại Điều 29 khoản 2 điểm a của Luật lưu trữ năm 2012.

Bộ Giáo dục và Đào tạo đã quy định các chế tài xử phạt vi phạm về quyền tác giả khi làm luận văn thạc sỹ, luận án tiến sỹ tại Quy chế đào tạo thạc sỹ ban hành kèm theo Thông tư số 10/2011/TT-BGDĐT ngày 28/2/2011 và Quy chế đào tạo tiến sỹ ban hành kèm theo Thông tư số 10/2009/TT-BGDĐT ngày 7/5/2009.

Thực hiện phân cấp của Thủ tướng Chính phủ, Chủ tịch các tỉnh: Bình Dương, Bắc Kạn, Nghệ An, Hậu Giang, Sơn La đã ký ban hành quy định về chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Ủy ban nhân dân cấp huyện, xã trong việc thực hiện quản lý nhà nước về quyền tác giả, quyền liên quan.

2. Đánh giá khái quát về việc thực thi các quy định của pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan

2.1. Về hoạt động khai thác, sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan

Các quan hệ quyền tác giả và quyền liên quan là quan hệ dân sự, tài sản trí tuệ về lĩnh vực này do công dân sáng tạo, vì vậy luật pháp đã trao quyền tự bảo vệ quyền cho những người sáng tạo và sở hữu nó. Hoạt động tự bảo vệ quyền đã có những chuyển biến tích cực. Nhiều chủ thể đã áp dụng các biện pháp mà pháp luật không cấm để tự bảo vệ quyền của mình, kể cả biện pháp công nghệ. Ý thức được quyền sở hữu, một số chủ thể đã thực hiện quyền khiếu nại, tố cáo tại các cơ quan có thẩm quyền ở địa phương và trung ương, khởi kiện tại tòa để yêu cầu được bảo vệ tài sản bị xâm hại. Nhiều chủ thể đã nộp đơn đăng ký quyền tác giả, quyền liên quan tại Cục Bản quyền tác giả (Tổng số lượng Giấy chứng nhận đăng ký quyền tác giả, quyền liên quan đã cấp từ năm 2008 đến 2013 là 26.347 Giấy chứng nhận).

Đối với một số lĩnh vực tài sản trí tuệ, khả năng tự quản lý, khai thác của cá nhân tỏ ra không hiệu quả, vì vậy, hệ thống đại diện quyền tác giả, quyền liên quan với 4 tổ chức đã được ra đời để thực hiện việc đàm phán cấp phép sử dụng, thu tiền và phân phối tiền cho các chủ thể đã ủy thác. Các tổ chức này đã có nhân sự chuyên trách, đang hướng tới hoạt động chuyên nghiệp, công khai, minh bạch.

Một số tổ chức hoạt động có hiệu quả, tạo niềm tin cho các văn nghệ sĩ, trí thức, ủy thác quyền.

Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả âm nhạc Việt Nam (VCPMC) đã tổ chức nhiều hoạt động triển khai thực hiện Chỉ thị tại các tỉnh, thành, đã thu trên 200 tỷ đồng tiền sử dụng tác phẩm âm nhạc để phân phối cho các chủ thể ủy thác quyền cho Trung tâm. Năm 2008, VCPMC có 1356 Hội viên, thu được trên 16 tỷ đồng, đến năm 2013 thì VCPMC đã có 2787 Hội viên, thu được trên 58 tỷ đồng tiền bản quyền. Tuy nhiên, hoạt động của các tổ chức đại diện tập thể quyền tác giả, quyền liên quan khác của Việt Nam còn gặp nhiều khó khăn. Chính phủ đã giao Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chủ trì xây dựng Đề án nhằm tăng cường năng lực quản lý, thực thi của các tổ chức đại diện tập thể quyền tác giả, quyền liên quan giai đoạn 2012 – 2015, hiện Đề án đã được phê duyệt và đang triển khai thực hiện.

Thực hiện Kế hoạch số 364/KH-BVHTTDL ngày 30/01/2013 và Quyết định số 1669/QĐ-BVHTTDL ngày 06/5/2013, Đoàn Kiểm tra liên ngành gồm Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Nội vụ đã tiến hành kiểm tra rà soát hoạt động của các tổ chức đại diện tập thể quyền tác giả, quyền liên quan. Hiện nay, Đoàn công tác đang xây dựng báo cáo khảo sát, trong đó sẽ đưa ra kiến nghị để nâng cao năng lực của các tổ chức này trong thời gian tới.

Tôn trọng quyền của tác giả, người biểu diễn, nhà sản xuất bản ghi âm, ghi hình, tổ chức phát sóng, các tổ chức, các cá nhân khai thác, sử dụng lần đầu về cơ bản đã thực hiện nghĩa vụ xin phép, thanh toán nhuận bút, thù lao và quyền lợi vật chất cho chủ sở hữu. Nghĩa vụ này được thực hiện ở hầu hết các hình thức sử dụng từ báo chí, xuất bản, sân khấu, âm nhạc, điện ảnh, tạo hình, kiến trúc, đến phát thanh, truyền hình v.v... Việc sử dụng tác phẩm thuộc quyền tác giả, ở lĩnh vực xuất bản, sản xuất bản ghi âm, sử dụng kịch bản để dàn dựng tác phẩm sân khấu, xây dựng tác phẩm điện ảnh đã thực hiện khá tốt về nghĩa vụ thỏa thuận và trả tiền sử dụng cho chủ sở hữu quyền tác giả.

Ngoài phân hỗ trợ từ mua bản quyền của Chính phủ, rất nhiều cơ quan Nhà nước đã mua máy tính kèm theo phần mềm có bản quyền. Hệ điều hành mở đã được các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp khai thác, sử dụng.

2.2. Về hoạt động thanh tra, kiểm tra xử lý vi phạm về quyền tác giả, quyền liên quan

Năm 2009, lực lượng Thanh tra chuyên ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tiến hành thanh tra, kiểm tra 14.429 lượt cơ sở kinh doanh, dịch vụ trong lĩnh vực văn hóa, thể thao và du lịch, trong đó phát hiện 3.013 cơ sở vi phạm. Đã xử phạt cảnh cáo 188 cơ sở, giữ giấy phép 37 cơ sở, đình chỉ hoạt động 143 cơ sở. Thu giữ 649.324 băng đĩa các loại và 3.885 bản sách. Tổng số tiền xử phạt vi phạm hành chính là 11.500.510.000 đồng (trong đó số tiền xử phạt vi phạm băng đĩa không dán tem nhãn chiếm một nửa tổng số tiền trên).

Trong hai năm 2010 - 2011, Thanh tra Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch phối hợp với Cục Cảnh sát phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao thành lập các đoàn thanh tra tiến hành thanh tra đột xuất 119 doanh nghiệp (trong đó

có doanh nghiệp nhà nước, doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài, doanh nghiệp liên doanh, doanh nghiệp tư nhân) tại Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, thành phố Đà Nẵng, thành phố Hải Phòng, các tỉnh Bình Dương, Đồng Nai, Vĩnh phúc, Long An v.v... với tổng số máy tính kiểm tra 4.660 chiếc, phát hiện nhiều phần mềm được sao chép sử dụng bất hợp pháp như Widows XP, Windows 7, Windows Server, Autocad, Adobe Photoshop, MTD 2002 v.v... Đoàn thanh tra đã yêu cầu các doanh nghiệp tháo gỡ toàn bộ các phần mềm vi phạm bản quyền, mua để sử dụng bản quyền phần mềm máy tính hợp pháp. Đến 31/12/2011, theo tổng hợp các hợp đồng mua bản quyền phần mềm của 2/3 doanh nghiệp gửi về Thanh tra Bộ với tổng giá trị mua bản quyền phần mềm trên 2 triệu USD, góp phần từng bước giảm tỉ lệ vi phạm bản quyền phần mềm tại Việt Nam. Thanh tra Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch đã xử phạt vi phạm hành chính với tổng số tiền 227.000.000 đồng đối với các Công ty có các website lưu trữ, cung cấp và phổ biến đến công chúng một số lượng lớn các bản ghi âm không được sự đồng ý của thành viên Hiệp hội Công nghiệp ghi âm quốc tế (IFPI).

Năm 2012, Thanh tra Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch đã thành lập các Đoàn thanh tra kiểm tra 87 doanh nghiệp việc chấp hành các quy định pháp luật về quyền tác giả đối với phần mềm máy tính, kiểm tra 3.842 máy tính, phát hiện các doanh nghiệp sử dụng phần mềm máy tính mà không được phép của chủ sở hữu, xử phạt vi phạm hành chính 1.580.000.000 đồng. Các doanh nghiệp được kiểm tra đã khắc phục hậu quả, ký hợp đồng mua bản quyền phần mềm máy tính với chủ sở hữu, tổng số tiền là 1.775.831 USD .

Năm 2013, Thanh tra Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch đã tiến hành thanh tra việc chấp hành quy định pháp luật về phần mềm máy tính tại 94 doanh nghiệp, kiểm tra 5.759 máy tính, số tiền xử phạt vi phạm hành chính đối với hành vi xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan là 2.033.000.000 đồng. Thanh tra Bộ đã kịp thời giải quyết đơn yêu cầu xử lý hành vi xâm phạm quyền của các sở hữu quyền hoặc thông qua các tổ chức như Hiệp hội công nghiệp ghi âm Việt Nam, Hiệp hội Điện ảnh Hoa Kỳ và Liên minh phần mềm doanh nghiệp; tổ chức Hội thảo “Chống vi phạm bản quyền trên internet” và gửi hàng nghìn khuyến cáo tới các doanh nghiệp sử dụng máy tính, các đơn vị tổ chức sự kiện, các Đoàn nghệ thuật chấp hành Luật Sở hữu trí tuệ. Thẩm định 64 bản phối khí bản ghi âm tác phẩm âm nhạc, xác minh và yêu cầu 03 website tháo gỡ hàng nghìn bộ phim vi phạm bản quyền của 06 hãng phim lớn của Mỹ.

Thanh tra Bộ Thông tin và Truyền thông đã tiếp nhận 60 đơn thư khiếu nại có liên quan đến tranh chấp quyền tác giả liên quan đến 142 đầu sách của 25 nhà xuất bản. Trong lĩnh vực truyền hình, đã xử lý một số vụ việc vi phạm về bản quyền truyền hình; trực tiếp làm việc hoặc có công văn nhắc nhở yêu cầu loại bỏ các yếu tố vi phạm bản quyền tại một số website.

Ở các địa phương, Thanh tra Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch đã phối hợp với lực lượng chuyên ngành xử lý các cơ sở sản xuất, phát hành các loại đĩa CD, VCD, DVD. Các vụ điển hình như: Thanh tra Sở Văn hoá, Thể thao và

Du lịch tỉnh Hải Dương thu giữ 20.600 các loại đĩa đang trên đường vận chuyển đi tiêu thụ; Thanh tra Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch thành phố Hà Nội thu 123.000 đĩa tại một số cửa hàng cho thuê băng đĩa; Đoàn kiểm tra liên ngành văn hoá xã hội Thành phố Hồ Chí Minh đã kiểm tra hành chính nhà số 588 Trần Hưng Đạo phát hiện kho đĩa lậu hơn 100.000 đĩa, kiểm tra 4 cơ sở tại khu chợ điện tử Nhật Tảo thu giữ 125 bao tải đĩa không rõ nguồn gốc, không dán tem.

Về quản lý thị trường, Bộ Công Thương đã chỉ đạo các Chi cục Quản lý thị trường tập trung nghiên cứu văn bản quy phạm pháp luật liên quan; quản lý chặt chẽ địa bàn, thường xuyên theo dõi, cập nhật thông tin, nắm tình hình và có phương án tổ chức kiểm tra kịp thời khi phát hiện các dấu hiệu vi phạm. Trong 5 năm qua, Chi Cục quản lý thị trường các tỉnh, thành phố đã xử lý trên 1100 vụ vi phạm, xử phạt hành chính gần 03 tỷ đồng.

2.3. Về Hợp tác quốc tế về quyền tác giả, quyền liên quan

Việt Nam đang từng bước thực hiện các cam kết quốc tế, tiếp tục đàm phán ký kết các Hiệp định có nội dung về sở hữu trí tuệ, trong đó có quyền tác giả, quyền liên quan. Hiện nay, Việt Nam đã tham gia các Điều ước quốc tế về quyền tác giả, quyền liên quan: Công ước BERNE 1971 bảo hộ các tác phẩm văn học và nghệ thuật; Công ước ROME 1961 bảo hộ người biểu diễn, nhà sản xuất bản ghi âm, tổ chức phát sóng; Công ước GENEVA bảo hộ nhà sản xuất bản ghi âm chống lại việc sao chép không được phép bản ghi âm của họ; Công ước BRUSSELS 1974 liên quan đến việc phân phối tín hiệu mang chương trình truyền qua vệ tinh; Hiệp định TRIPs 1994 về những khía cạnh liên quan đến thương mại của quyền sở hữu trí tuệ.

Các điều ước quốc tế song phương và đa phương về quyền tác giả, quyền liên quan đã ký kết và các cam kết khi tham gia WTO tiếp tục được thực hiện để bảo vệ quyền lợi hợp pháp của công dân, pháp nhân Việt Nam, cũng như từng bước thực hiện nghĩa vụ pháp lý với các nước thành viên. Quan hệ quốc tế được mở rộng thông qua giao dịch về việc sử dụng tác phẩm, cuộc biểu diễn, bản ghi âm, chương trình phát sóng với tổ chức, pháp nhân các quốc gia tham gia đã hình thành và có hiệu quả, vì vậy, công chúng vẫn tiếp tục được thưởng thức các giá trị văn học nghệ thuật và khoa học của các nước trên thế giới, góp phần đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, văn hóa - xã hội. Trung tâm Bảo vệ quyền tác giả âm nhạc Việt Nam đã ký hợp đồng hợp tác song phương với 42 tổ chức quản lý tập thể tương ứng trên thế giới, từ đó có quan hệ với các tổ chức tương ứng của 134 quốc gia, vùng lãnh thổ để bảo vệ quyền lợi của các nhạc sĩ.

Việt Nam tiếp tục nhận được sự hỗ trợ, giúp đỡ của Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO), các tổ chức quốc tế và một số quốc gia trong hoạt động lập pháp, kinh nghiệm thực thi và đào tạo nguồn nhân lực. Tổng Giám đốc, Phó Tổng Giám đốc WIPO đã đến Việt Nam, làm việc với các vị Lãnh đạo cao cấp của Nhà nước nhằm thúc đẩy các hoạt động phát triển sở hữu trí tuệ cũng như cam kết tiếp tục hỗ trợ Việt Nam trong lĩnh vực này. Hàng năm, WIPO đã mời Việt Nam tham dự nhiều Hội thảo quốc tế, Lớp tập huấn về quyền tác giả, quyền

liên quan, các Hội nghị của Ủy ban Thường trực về quyền tác giả, quyền liên quan của WIPO; các phiên họp của Đại hội đồng WIPO. Việt Nam cũng đã được WIPO lựa chọn tổ chức một số Hội nghị khu vực về quyền tác giả, quyền liên quan, như: Hội nghị khu vực Châu Á – Thái Bình Dương về quyền tác giả, quyền liên quan trong lĩnh vực công nghệ thông tin năm 2009, Hội nghị khu vực Châu Á – Thái Bình Dương về chính sách và chiến lược quyền tác giả, quyền liên quan năm 2012.

Lãnh đạo Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch cũng đã có các cuộc tiếp xúc và làm việc với Tổng giám đốc và Phó Tổng giám đốc WIPO để bàn về hợp tác giữa WIPO và Việt Nam trong lĩnh vực quyền tác giả, quyền liên quan. Với các hoạt động tích cực của mình, Việt Nam đã được bầu vào Ủy ban Thường trực về Quyền tác giả và Quyền liên quan của WIPO 2 nhiệm kỳ liên tiếp là 2011-2013 và 2013 - 2015.

Đồng thời với các hoạt động trên, chúng ta tiếp tục tham gia đàm phán các hiệp định song phương và đa phương về đầu tư, thương mại, dịch vụ, trong đó có các nội dung liên quan đến sở hữu trí tuệ nói chung, quyền tác giả, quyền liên quan nói riêng, bao gồm Hiệp định khung về thương mại với Hoa Kỳ, Hiệp định với Liên bang Nga về bảo hộ quyền sử dụng thông tin và bí mật quân sự, Bản ghi nhớ hợp tác về sở hữu trí tuệ ASEAN – Trung Quốc. Trong năm 2009, Việt Nam và Nhật Bản đã ký Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện. Hiện chúng ta đang đàm phán Hiệp định Đối tác kinh tế xuyên Thái Bình Dương (TPP), Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU (EVFTA), Hiệp định thương mại tự do với Khối thị trường chung Châu Âu (EFTA), Hiệp định thương mại tự do với Liên minh Hải quan Nga, Belarus, Kazakhstan (VCUFTA) và sẽ tiếp tục tham gia đàm phán Hiệp định với các quốc gia khác, trong đó có cam kết quốc tế về sở hữu trí tuệ nói chung, quyền tác giả, quyền liên quan nói riêng. Việt Nam cũng đã chủ động và tích cực hợp tác quốc tế về quyền tác giả, quyền liên quan với các quốc gia khác như Nhật Bản, Hàn Quốc, Lào, Na Uy v.v...

Các thành tựu có được nêu trên là đáng trân trọng, là kết quả của hoạt động lập pháp, thực thi và chính sách hội nhập quốc tế của Đảng và Nhà nước. Tuy nhiên, kết quả thực thi vẫn chưa như mong muốn, tình trạng xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan vẫn tiếp tục diễn ra ở nhiều lĩnh vực từ báo chí, xuất bản, điện ảnh, sân khấu, nhiếp ảnh, âm nhạc, tạo hình, phát thanh, truyền hình, kiến trúc đến chương trình máy tính, trong đó có những vụ việc nghiêm trọng đặc biệt là tình trạng vi phạm quyền tác giả, quyền liên quan trong môi trường kỹ thuật số và Internet, bởi những nguyên nhân chủ yếu sau đây:

- Nhận thức chưa đúng và đầy đủ về vai trò của sở hữu trí tuệ nói chung, quyền tác giả, quyền liên quan nói riêng. Hiểu biết của công chúng nói chung, người có quyền và nghĩa vụ nói riêng chưa đầy đủ, thiếu hệ thống, chưa tiếp cận đến các vấn đề phức tạp của quyền tác giả, quyền liên quan.

- Thiếu ý thức chấp hành các quy định pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan; vẫn còn thói quen sử dụng tài sản trí tuệ mà không trả tiền bản quyền, đặc biệt xuất hiện thái độ cố tình vi phạm pháp luật và đạo đức kinh doanh.

- Các chủ thể quyền chưa chủ động áp dụng các biện pháp theo các quy định của pháp luật để bảo vệ quyền lợi hợp pháp của mình; hệ thống tổ chức đại diện tập thể còn mới, chưa đầy đủ, đang trong quá trình phấn đấu để hoạt động chuyên nghiệp, công khai, minh bạch.

- Về hệ thống thực thi, nhân lực còn thiếu, phân tán, hiệu quả hoạt động chưa cao, chưa hợp tác tốt giữa các lực lượng.

- Việc khai thác, sử dụng tác phẩm trong môi trường kỹ thuật số đang đặt ra nhiều thách thức về mặt pháp lý cũng như việc thực thi bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan trong giai đoạn hiện nay.

Tại Hội nghị trực tuyến tổng kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 36, các đại biểu cũng đã đề xuất nhiều giải pháp để tiếp tục thúc đẩy hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan có bước phát triển mới tại quốc gia và hội nhập quốc tế. Theo đó, để công tác quản lý, thực thi bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan có bước tiến mới, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp cơ bản sau:

Một là, tiếp tục nghiên cứu, xây dựng hoàn thiện pháp luật về bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan, đề ra các chính sách phù hợp, hướng tới mục tiêu tạo ra nhiều các tác phẩm văn học, nghệ thuật và khoa học có giá trị, phục vụ công cuộc phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội của đất nước; nâng cao đời sống tinh thần của nhân dân; phải “thực hiện chính sách bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ” theo tinh thần Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng và “hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật, cơ chế, chính sách về văn hóa, về quyền tác giả và các quyền liên quan, phù hợp với chuẩn mực quốc tế và thực tiễn Việt Nam” theo tinh thần Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 9/6/2014 của Hội nghị Trung ương 9 khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

Hai là, tổ chức thực hiện các hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan theo đúng luật pháp, nhằm bảo đảm cân bằng lợi ích giữa người sáng tạo, nhà sử dụng và công chúng hưởng thụ. Với sự đầu tư và lao động sáng tạo, công dân có quyền được hưởng lợi từ tài sản trí tuệ do mình sáng tạo ra. Mọi tổ chức, cá nhân khi khai thác, sử dụng tài sản trí tuệ của tổ chức và cá nhân khác đều phải xin phép, trả tiền nhuận bút, thù lao và các quyền lợi vật chất khác theo quy định của pháp luật. Trong quá trình thực thi pháp luật, các công việc liên quan đến tuyên truyền, giáo dục pháp luật phải được tăng cường với nhiều hình thức phong phú, đa dạng để nâng cao nhận thức, hiểu biết và ý thức chấp hành pháp luật của công chúng nói chung, những người có quyền và nghĩa vụ liên quan nói riêng. Phải “nâng cao ý thức thực thi các quy định pháp luật về quyền tác giả và các quyền liên quan trong toàn xã hội” theo tinh thần Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 9/6/2014 của Hội nghị Trung ương 9 khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

Ba là, xây dựng một nền công nghiệp văn hóa phát triển, đủ sức cạnh tranh, trong đó xuất bản, báo chí, sân khấu, âm nhạc, điện ảnh, phát thanh, truyền hình, cùng các dịch vụ viễn thông, công nghệ thông tin v.v... là những ngành nghề cần

tập trung đầu tư. Cần có sự đánh giá đầy đủ về vai trò của công tác bảo hộ quyền tác giả đối với sự phát triển của các ngành công nghiệp văn hóa, để có thể hoạch định chính sách phù hợp cho tương lai.

Bốn là, tăng cường sự hợp tác, thi hành có hiệu quả các điều ước quốc tế đa phương và song phương về quyền tác giả, quyền liên quan đang có hiệu lực tại Việt Nam. Chúng ta phải bảo vệ quyền lợi hợp pháp của công dân, pháp nhân Việt Nam, đảm bảo cho công chúng được thưởng thức các giá trị văn học nghệ thuật và khoa học tiên tiến của các nước trên thế giới, góp phần đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của đất nước. Mặt khác, chúng ta cũng phải từng bước thực hiện nghĩa vụ pháp lý với các nước, mở rộng quan hệ quốc tế thông qua các giao dịch về việc sử dụng tác phẩm, cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng với tổ chức, pháp nhân các quốc gia khác trên thế giới.

Năm là, các cơ quan có thẩm quyền từ Trung ương đến địa phương phải tăng cường kiểm tra, xử lý nghiêm mọi hành vi vi phạm, đặc biệt là hành vi xâm phạm quyền tác giả trên internet, trong môi trường kỹ thuật số, ở lĩnh vực xuất bản, đối với chương trình máy tính, bản ghi âm, ghi hình và việc thu phát tín hiệu vệ tinh mang chương trình đã được mã hoá. Tình trạng các loại hình từ tác phẩm viết, điều khắc, hội hoạ, sân khấu, âm nhạc, chương trình phát thanh, truyền hình đến trò chơi trí tuệ, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng v.v... đang được truyền phát trên internet bất hợp pháp, ở rất nhiều địa chỉ tên miền khác nhau, phải được kiểm tra và xử lý nghiêm minh theo quy định của pháp luật. Vì vậy, các cơ quan bảo vệ pháp luật cần lựa chọn một số vụ việc xâm phạm nghiêm trọng đến quyền tác giả, quyền liên quan để đưa ra xét xử như vụ án trọng điểm, nhằm giáo dục và răn đe.

Để các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền có thể hoàn thành nhiệm vụ quản lý và thực thi, các bộ, ngành, địa phương cần quan tâm đến việc bổ sung và đào tạo nhân lực quản lý và thực thi quyền tác giả, quyền liên quan cũng như các trang thiết bị và các điều kiện vật chất liên quan khác. Phải “củng cố và tăng cường hiệu quả hoạt động của các cơ quan quản lý và cơ quan thực thi quyền tác giả từ Trung ương đến địa phương” theo tinh thần Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 9/6/2014 của Hội nghị Trung ương 9 khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

Phần II

NHIỆM VỤ TRIỂN KHAI CHỈ THỊ TRONG THỜI GIAN TỚI VÀ MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

1. Để tiếp tục thúc đẩy hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan có bước phát triển mới tại quốc gia và hội nhập quốc tế, các tổ chức và cá nhân có quyền và nghĩa vụ liên quan phải thực hiện nghiêm túc Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg và Chỉ thị số 04/2007/CT-TTg, cụ thể:

1.1. Bộ trưởng, Thủ trưởng cơ quan ngang Bộ, Thủ trưởng các cơ quan thuộc Chính phủ, Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương thực hiện thẩm quyền của mình theo quy định của pháp luật và 5 công việc thuộc trách nhiệm được quy định tại khoản 1 Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg.

1.2. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Tài chính, Bộ Ngoại giao, Bộ Công thương, Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Giáo dục và Đào tạo ngoài việc thực hiện các trách nhiệm quy định tại khoản 1 Chỉ thị số 36/2008/CT-TTg, còn phải thực hiện các trách nhiệm cụ thể ghi tại các khoản liên quan tại Chỉ thị này.

1.3. Các cơ quan báo chí ở Trung ương và địa phương, ngoài việc gương mẫu thực hiện nghĩa vụ pháp lý đối với các chủ thể quyền tác giả, chủ thể quyền liên quan khi khai thác sử dụng tác phẩm, cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng, cần tích cực tuyên truyền giáo dục pháp luật, phản ánh hoạt động bảo hộ quyền tác giả, quyền liên quan.

1.4. Các tổ chức, cá nhân, đặc biệt là các cơ quan nhà nước, các tổ chức, đoàn thể, doanh nghiệp nhà nước phải gương mẫu thực hiện nghĩa vụ pháp lý với các chủ thể quyền khi sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan; lập dự toán ngân sách sử dụng tài sản trí tuệ về quyền tác giả, quyền liên quan trình cấp có thẩm quyền phê duyệt để thực hiện. Mặt khác, phải chủ động áp dụng các biện pháp, kể cả các biện pháp công nghệ mà pháp luật không cấm để bảo vệ tài sản trí tuệ của mình.

1.5. Các tổ chức đại diện tập thể quyền tác giả, quyền liên quan phải nghiêm túc thực hiện điều lệ đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt; hoạt động phải đảm bảo nguyên tắc công khai, minh bạch trong việc thu và phân phối tiền sử dụng tác phẩm, cuộc biểu diễn, bản ghi âm, ghi hình, chương trình phát sóng cho hội viên ủy thác quyền.

2. Qua thực tế thi hành Luật sở hữu trí tuệ và Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch kiến nghị:

2.1. Văn phòng Chính phủ cần có văn bản yêu cầu Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương khẩn trương ban hành quy định nhiệm vụ quản lý nhà nước về quyền tác giả, quyền liên quan của Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Ủy ban nhân dân quận (huyện) và Ủy ban nhân dân xã (phường) theo phân cấp của Thủ tướng Chính phủ, quy định tại khoản 2 Điều 7 Nghị định số 100/2006/NĐ-CP ngày 21/9/2006.

2.2. Các cơ quan thực thi cần tăng cường nhân lực, vật lực, đẩy mạnh hơn nữa việc thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm kịp thời. Các cơ quan bảo vệ pháp luật có thể lựa chọn các trường hợp xâm phạm nghiêm trọng quyền tác giả, quyền liên quan để đưa ra xét xử như vụ án trọng điểm nhằm giáo dục và răn đe.

2.3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả các nội dung về quyền tác giả, quyền liên quan tại Nghị quyết số 33-NQ/TW

ngày 9/6/2014 của Hội nghị Trung ương 9 khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước.

2.4. Các Bộ, ngành, các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương cần thực hiện chế độ báo cáo định kỳ về việc thực hiện Chỉ thị của Thủ tướng Chính phủ vào ngày 15 tháng 12 hằng năm, để Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổng hợp báo cáo Thủ tướng Chính phủ./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam (để báo cáo);
- Văn phòng Chính phủ (để phối hợp);
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Các Bộ, ngành (để biết);
- UBND tỉnh, thành phố trực thuộc TW (để biết);
- Lưu: VT, BQTG, TT.100

KT. BỘ TRƯỞNG

THỦ TRƯỞNG

H. Anh Tuấn